

Jaká bude kampaň 2014/2015?

CAMPAIGN 2014/2015 – WHAT WILL IT BE LIKE?

Pěstitelské období pro cukrovou řepu v roce 2014 lze na řadě míst v Čechách, na Moravě a ve Slezsku hodnotit jako velmi příznivé, srážkově bohaté, což se odrazí i v konečných výnosech. Ty budou v mnoha oblastech nadprůměrné. Je ale také nutné zmínit, že některé regiony, zejména střední Čechy, se potýkaly s velmi výrazným letním suchem. V těchto oblastech během dvou nejteplejších měsíců roku napršelo pouze 30–50 mm, normální hodnoty srážek pro zdárný nárůst kořene by se však měly pohybovat alespoň mezi 80–100 mm za každý měsíc. V těchto oblastech byl dle vzorkování očekáván již od prvopočátku nižší výnos, ale vyšší cukernatost. Na začátku kampaně se zde odhad výnosu pohyboval i pod 50–60 t.ha⁻¹ (výjimečně jen 35 t.ha⁻¹), deště na začátku září však této cukrovce pomohly a výnos standardní řepy zde nakonec není katastrofou. Výhodou těchto v létě suchých oblastí jsou doposud stále nízké srážky z ceny za obsah minerálních příměsí, seřez (původní listy přirozeně fyziologicky zestárly, zaschly, některé opadaly a seřez tak lze provést velmi šetrně až blížící se mikrotoppingu) a možnost stále kvalitního provedení sklizně i po větších deštích díky celoročnímu deficitu vláhy a nenasycenosti půdního profilu vodou.

Výnosy, které zaznamenejeme a na konci kampaně vyhodnotíme, budou velmi diferencované podle oblastí. V kampani 2014/2015 se tak budou výnosy cukrové řepy v ČR pohybovat v rozmezí 30–120 t.ha⁻¹ při standardní jakosti.

Produkce cukrové řepy v České republice

První odhad sklizně cukrové řepy byl prezentován na Komoditní radě AK ČR pro cukrovku a cukr na konci září a bude dále upřesňován. Již nyní lze konstatovat, že je nastartováno na rekordní sklizeň. V roce 2014 bylo vyseto 64 tis. ha cukrovky, z toho na výrobu cukru 49 tis. ha. Předpokládá se produkce více než 4 mil. t řepy a výnos bílého cukru vyšší oproti roku 2013, vyrobeno tak bude celkem nejméně 550 tis. t cukru.

Kampaň byla zahájena 8. 9. 2014 v opavském cukrovaru, zbylé závody většinou začaly zpracovávat řepu 15. až 17. 9. 2014. Délka kampaně by mohla dosáhnout až 150–160 dní s ukončením v posledním lednovém týdnu nebo i v únoru 2015. Věříme v příznivé počasí pro svaz cukrovky v zimním období.

Odhadovaný výnos bílého cukru za celou ČR bude určitě vyšší než 10 t.ha⁻¹, což byly prvotní odhady ještě v době osevu, a mohl by se dostat až ke hranici 11 t.ha⁻¹. Celková produkce cukru by pak mohla dosáhnout i 600 tis. t, a to bez ekvivalentu vyprodukovaného bioetanolu (což se pro evropské statistiky přepočítává, aby celková produkce odpovídala výnosu z hektaru vzhledem k oseté a sklizňové ploše).

Předběžně odhadované údaje o výnosech a produkci podle jednotlivých cukrovarnických společností jsou:

– Tereos TTD: Výměra řepy 37 500 ha, kampaň od 16. 9. 2014; lze očekávat výnos 78–80 t.ha⁻¹ při 16% cukernatosti za oba

cukrovary, Dobrovici a České Meziříčí. Průměrná cukernatost bude okolo 17,5 %, aktuální cukernatost po prvních 14 dnech až 3 týdnech kampaně byla 16,8–17,0 % s předpokladem postupného vzestupu (pozn.: doposud stále teplé noci neumožnily cukrovce naasimilovanou energii proměnit a uložit ve vyšším obsahu cukru). Celkem bude zpracováno 2,8–2,9 mil. t cukrové řepy, z toho 1,4 mil. t v kvótě. Srážky jsou oproti předchozím ročníkům nižší, na úrovni 11 %.

– Moravskoslezské cukrovary: Odhad průměrného výnosu řepy v cukrovaru Hrušovany nad Jevišovkou je 68 t.ha⁻¹ a v cukrovaru Opava 73 t.ha⁻¹ při předpokládané cukernatosti 16,7 % (aktuální cukernatost koncem září byla 15 %). Kampaň by v Moravskoslezských cukrovarech mohla trvat až do poloviny února, společnost zpracuje také 35 tis. t biocukrovky a 170 tis. t standardní řepy z Rakouska.

– Vrbátky: Výnos dosáhne 70–75 t.ha⁻¹ řepy při standardní cukernatosti, aktuální cukernatost koncem září byla 15,5 %, odhad sklizně cukrovky je 275 tis. t. Konec kampaně je předpokládán 15. až 20. 1. 2015.

– Litovel: Odhad výnosu je okolo 70 t.ha⁻¹ při skutečné cukernatosti 16–16,2 %. Cukrovar plánuje zpracovat 265 tis. t řepy v kampani trvající do poloviny ledna.

– Hanácká potravinářská společnost, cukrovar Prosenice: Předpokládá se výnos 70–71 t.ha⁻¹ řepy s cukernatostí 16 %. Obsah cukru koncem září byl přibližně 15 %.

Očekává se zejména zvýšení cukernatosti, a to v oblastech, ve kterých byla celoroční hojnost dešťových srážek. Dochází také k neustálému nárůstu hmotnosti kořene, rozdíl mezi ranou a pozdní sklizní tak mohou být i 20 t.ha⁻¹ při standardní jakosti.

Ekonomika v kampani dodávané cukrovky

Je třeba se zodpovědně připravit na skutečnost, že cena kvótové cukrovky razantněji klesne v důsledku poklesu cen cukru. Pokud byli pěstitelé dosud zvyklí na minimální cenu řepy 26,29 €·t⁻¹ a doplatek 8–11 €·t⁻¹ s výslednou cenou 37 €·t⁻¹, tak budoucí doplatky by mohly být jen na úrovni 4 €·t⁻¹ a výsledná cena řepy v kvótě pak okolo 30 €·t⁻¹ (825 Kč·t⁻¹). Cena se tak propadne přibližně o 140 Kč·t⁻¹ na hranu rentability pěstování. Ekonomické udržitelnosti budou napomáhat jen dotace v rámci citlivých komodit na úrovni 7 200 Kč·ha⁻¹ od osevu v roce 2015.

Paradoxní je, že spotřebitelské ceny cukru klesají velmi pozvolna. Cukr krystal stál koncem roku 2013 ještě 24 Kč·kg⁻¹ a nyní 21,60 Kč·kg⁻¹, přitom cena cukru v EU se propadla ze 700 na 500 €·t⁻¹. Marže řetězců se tak zdají nemorální a poškozující přímo prvovýrobu. Bude proto třeba o tomto problému aktivně na Ministerstvu zemědělství jednat a doufat v usměrnění.

Jan Křováček, SPC Čech